

Když šel Ježíš odtud dál, viděl v celnici sedět člověka jménem Matouš a řekl mu: „Pojď za mnou!“ On vstal a šel za ním. Když potom seděl u stolu v domě, hle, mnoho celníků a jiných hříšníků stolovalo s Ježíšem a jeho učedníky. Farizeové to uviděli a řekli jeho učedníkům: „Jak to, že váš Mistr jí s celníky a hříšníky?“ On to uslyšel a řekl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Jděte a učte se, co to je: ‚Milosrdenství chci, a ne oběť.‘ Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.“ Mt 9, 9-13

„Milosrdenství chci, a ne oběť.“

Já bych toho chtěl. A co bys chtěl. Chtěl bych nebýt pokrytec ani farizeus a nevyčítat Mistrovi s kým vším jí nebo nejí a naopak mu to spíš přát a jim, že mohou jíst přímo s Pánem Ježíšem. Chtěl bych být spíš celníkem Matoušem, kterému Ježíš řekne, aby šel za ním a když pak sedí u stolu v domě, už tam je mnoho celníků a jiných hříšníků a stoluje s Ježíšem a jeho učedníky. A chtěl bych, aby i mně Ježíš řekl, že lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní a abych i já mohl jít a učit, co to znamená, že chci milosrdenství, a ne oběť. A proč.

A proč Ježíš nepřišel pozvat spravedlivé, ale právě hříšníky. Ti spravedliví jsou totiž de facto zdraví, ale Ježíše potřebují spíš ti jakoby nemocní a ti jakoby hříšní. A potřebují ho proto, že některé neduhy je schopen uzdravit jen Ježíš, který má jednak tu moc a jednak je tu tak trochu i proto, aby nejen léčil a uzdravoval či stoloval i s celníky a hříšníky, ale učil i ty farizeje, co je milosrdenství a co je oběť a proč to první chci a to druhé už ne. A že hříšník je pro něj důležitější než člověk spravedlivý, už protože ho asi potřebuje víc.

Sám Ježíš nabádal k milosrdenství, kudy chodil. Všiml si, že lidé více potřebují milosrdenství, potřebují slyšet, že je má Pán Bůh rád a to natolik, že je i jeho Syn zve ke svému stolu. A moc dobře věděl, že je tu právě pro ty jakoby nemocné a že je to něco, co si člověk ani nemůže zasloužit, ale jen přijmout coby projev milosrdenství a to přímo od Pána Ježíše. A také věděl, že ani ta oběť není nějakým projevem spravedlivosti, ale něčím, čím si člověk naopak spíš škodí, už protože za svou oběť a spravedlnost i něco vyžaduje.

Proto chtěl Ježíš milosrdenství a ne oběť, protože mu šlo především o člověka samého a také k tomu nabádal i ty farizeje, aby i jim šlo o člověka samého a nejen nějaké jakkoli původně možná bohublé náboženské předpisy. I to, nad čím se ti farizeové tak pohoršovali, nebylo ani tak to, že tu neustále někdo něco porušuje, na což si už stejně mohli zvyknout, ale že i Ježíš, Mistr, jí s těmi, kdo si to podle všeho ani nezaslouží. A o zásluhách věděli ty farizeové své a Ježíš jakoby taky a proto i je upozorňuje na to, že takhle ne.

Ale jak jinak. Že lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní, je asi celkem jasné, ale jak je to s tím milosrdenstvím. Milosrdenství je tu v podstatě pro každého, na rozdíl od jiných věcí ho dostáváme zdarma a na rozdíl od takové oběti nás v podstatě nic nestojí. I spravedlivými jsme pouhou milostí a to i tak, že si aspoň čas od času jakoby přiznáme a vyznáme svůj hřích a své viny, ale i sám Ježíš to myslí spíš tak, že to chce nejdřív milosrdenství, aby i jím mohl být jakoby očištěn i ten hříšník a tak i pozván ke společnému stolu.

Je kolem toho v dějinách dogmatické teologie nebo jak se tomu říká, už asi tisíci a půlletý spor, jestli je dřív hřích nebo milost, zákon nebo milost atd. Jedna strana má za to, že aby člověk mohl být omilostněn, je třeba mu vyznat všechny své viny a hříchy a ta druhá razí tezi, že je mu třeba nejdřív milosti, na základě níž pak může s klidem vyznat i to, co ho trápí.

Zkusme se však raději trochu blíže podívat na to, co že je vlastně to milosrdenství a proč je to lepší než obět'. Ježíš to říká těm, kdo tento pojem dost možná ani neznali. A sám je tomu chce naučit i tím, že to milosrdenství i sám chce. Nejen že klidně stoluje s celníky a jinými hříšníky ale činí tak i proto, že jednak je sám přichází i pozvat a jednak chce, aby se ani oni sami nebáli usednout s ním k jednomu stolu a společně pojíst. Aby se nebáli, co na to kdo řekne, ale vezme to jakoby na sebe a sám se posadí mezi ně a je s nimi.

Milosrdenství je totiž i v tom, že člověk jen je a nemusí být ani spravedlivý ani obětník, ale může jen být a to v tom smyslu, že přijme i tu nabídnutou milost a přidá se i k těm ostatním, ať už jsou to celníci nebo jiní hříšníci. A Ježíš i pro něj chce právě milost, která i toho celníka jakoby postaví na nohy a on tak může jen být a nechat se Ježíšem pozvat i mezi ty ostatní. A spolu s nimi jíst a stolovat a jen tak být. A to i s Ježíšem a jeho učedníky, než na ně přijdou farizeové a ptají se hlavně na Ježíše Mistra, proč s nimi jí a je.

Milosrdenství je totiž v tom, že se nikdo ani nesnaží být nějak spravedlivý a dobře ví, že je jen celník a hříšník a nezaslouží si nic víc než právě i Ježíšovo milosrdenství. A právě pro toho přichází i Ježíš. Že člověk žije jen a pouze z Boží milosti a ta ho vede i k tomu být i s těmi ostatními a nejen se najíst, ale i nějak vnímat, že se i jeho sám Ježíš zastává. Že je tu i proto, že o něj Pán Ježíš i stojí a nejen že ho i někam zve, ale spolu s ním a s nimi i sám jí, což je dost na to, že ještě před chvílí toho jakoby vůbec nebyl hoden.

Milosrdenství je totiž v tom, že žijeme jen a pouze z Boží milosti. Ne z vlastních zásluh a už vůbec z nějaké spravedlivosti, ale jen a pouze z Boží milosti. Což mimo jiné znamená nejen se nechat někam pozvat, ale i nějak vnímat, že se ta Boží milost týká i mě a tím být nejen samotným Ježíšem jakoby osvobozen od sezení v celnici ke společenství s ostatními, byť také celníky a hříšníky, ale na jednu stranu s kým taky jiným a na tu druhou právě Ježíšovo slovo o milosrdenství a ne oběti dává člověku nejen vstát a jít, ale i být.

Milosrdenství je totiž v tom, že člověk tu milost jen být také přijme a jako takový se nechá i jakoby proměnit a nejen osvobodit či usednout spolu s ostatními, ale přímo proměnit v tom smyslu, že přijme i Ježíšovo zastání a nechá se jakoby povolát i k tomu jen tak s Ježíšem být a to jakoby i stačí. Ten celník přitom nic nemá, jen sebe a Ježíšovo pozvání a to mu vlastně i stačí k tomu také jen být a být i s těmi, kdo jsou na tom vlastně podobně. Celník hlavně konečně není sám, což je i na tom příběhu povolání nejdůležitější.

Milosrdenství je totiž v tom, že člověk prostě jen nemusí být sám. Je viděn samotným Ježíšem někde v celnici a má jméno Matouš a Ježíš ho jakoby zve i mezi lidi, nejen mezi ty ostatní, ale vůbec mezi lidi. Dobře, také mezi jakoby ostatní celníky a tím i jiné hříšníky, ale vůbec mezi lidmi. A Ježíš to moc dobře ví, že člověk potřebuje hlavně společnost a nejen být někde sám, i když to někdy taky, ale jsou chvíle nebo možná spíš situace, kdy nejen kvůli společnému stolování, ale prostě proto, aby ti lidé nebyli sami nebo tak sami.

A tak i my, víceméně hříšníci, jsme pozváni nejen k Boží milosti, ale také a možná hlavně k tomu nemuset být tak sami. I my jsme pozváni nejen ke spolustolování se samotným Ježíšem, ale právě i s těmi ostatními. I my totiž můžeme žít z toho, že ani Ježíš ani Bůh po nás snad ani nechce žádné oběti, ale jakoby i po nás žádá něco jako milosrdenství. Milosrdenství chci, a ne obět' a přicházím pozvat i vás, kdo se cítíte být něčím obtíženi, ať už je to vina nebo hřích nebo jen pouhá samota a nabídnout vám něco víc než jen sebe.

Pane Ježíši Kriste, děkujeme Ti, že i nás zveš k Božímu milosrdenství a radostně přijímáme.